

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 638

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 24 januari 2023

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Openbare verlichting - Rationeel energiegebruik

Een goede straatverlichting draagt bij tot de veiligheid van de openbare weggebruiker. Vlaanderen doet veel inspanningen op het vlak van openbare verlichting door te streven naar het gebruik van energiezuinige technologieën.

Een van de zaken die bijdragen tot besparing is het doven van de openbare verlichting op autosnelwegen. Op de ringwegen en de op- en afritten blijven deze echter branden. De verkeers- en publieke veiligheid moeten immers gegarandeerd worden.

1. Hoeveel bedraagt de energiefactuur voor 2022 (ruwe schatting aangezien het gaat om aansluitingspunten) voor de openbare verlichting in Vlaanderen? Graag zowel in gigawattuur (GWh) als in euro.
2. Het geschatte besparingspotentieel bedraagt 3 GWh op jaarbasis.
Is dat ook zo voor 2022? Hoe schat de minister het besparingspotentieel voor 2023 en verder in?
3. Kan de minister een schatting geven van het totaal geïnstalleerde vermogen van de openbare verlichting in Vlaanderen in 2022, zeker nu de ombouw naar ledverlichting aan de gang is?
4. Welke werken heeft de Vlaamse overheid ondernomen in 2021 (status eind december 2021) en 2022 (status eind december 2022) om de openbare verlichting inzake energieverbruik te rationaliseren? Graag overzicht per jaar met opdeling volgens
 - a) de werven met vermelding van het verbruik ervoor en erna;
 - b) de timing;
 - c) de kostprijs.
5. Welke werken zal de Vlaamse overheid in 2023 ondernemen om het energieverbruik inzake openbare verlichting te rationaliseren? Graag een overzicht van de werven met vermelding van het verbruik ervoor en erna, jaarlijkse energiebesparing, timing en totale investeringskosten.
6. Hoe verloopt de omzetting naar ledverlichting op de gewestwegen in 2023? Hoe ver staat men sinds de start in 2021?
7. Eind 2024 moet dit gefinaliseerd zijn.
Zit men op schema om dat te halen? Zo niet, waarom niet? Op welke stukken zal men bijschaven?

8. Wat de ombouw naar ledverlichting betreft, hoeveel is het besparingspotentieel in Vlaanderen? Graag zowel in GWh als in euro.

ANTWOORD

op vraag nr. 638 van 24 januari 2023

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. Het elektriciteitsverbruik van de installaties van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en de hieraan gekoppelde facturen worden door de energieleverancier aangerekend per aansluitingspunt. Daar er met één aansluitingspunt niet alleen wegverlichting, maar vaak ook installaties voor (dynamische) signalisatie, pompen, verkeerslichten e.d. worden gevoed, is het niet mogelijk om exact aan te geven hoeveel er specifiek betaald werd voor het verbruik van één van de aangesloten installatietypes bv. de openbare verlichting.

Er kan wel een inschatting gemaakt worden van het actuele verbruik van de verlichting op basis van de huidige inventaris van de verlichtingsinstallaties die bijgehouden wordt.

Een ruwe inschatting, gebaseerd op extrapolatie van de inventaris van wegverlichtingsinstallaties eind januari 2023, geeft aan dat het totale verbruik van de verlichtingsinstallaties op Vlaamse gewest- en autosnelwegen, ongeveer 69,6 GWh bedraagt. Rekening houdend met de gemiddelde energieprijis die het AWV voor de tot nu toe reeds gefactureerde verbruiken van 2022 heeft betaald, komt dit overeen met een energiekost van ongeveer 26,6 miljoen euro.

2. Het ingeschatte besparingspotentieel blijft voor 2022 gelijk, m.n. 3 GWh/jaar (t.o.v. de periode voor het invoeren van de lichtvisie autosnelwegen). Ook voor 2023 wordt het besparingspotentieel ingeschat op 3 GWh/jaar.

Exacte cijfers voor de besparing in wattuur, kunnen enkel aangeleverd worden indien het elektriciteitsverbruik van de verlichtingsinstallaties apart zou opgemeten worden. Dit is momenteel niet het geval.

3. Een inschatting, gebaseerd op de geïnventariseerde wegverlichtingsinstallaties, geeft aan dat het totaal geïnstalleerd vermogen aan openbare verlichtingsinstallaties op Vlaamse gewest- en autosnelwegen, ongeveer ±19,5 MW bedraagt.
4. Op de autosnelwegen werd doorheen 2021 en 2022 verder werk gemaakt van de ombouw van de natrium lagedruk-verlichting (NaLP) naar led. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de vordering van het project in vergelijking met begin februari 2022 (= toestand op het moment van uw schriftelijke vraag nr. 2022-0815).

Indicator	Status 02/2022	Status 01/2023
A-wegen: ombouw NaLP gerealiseerd [%]	89%	91%
A-wegen: reductie geïnstalleerd vermogen [%]	-34%	-42%
A-wegen: reductie geïnstalleerd vermogen [W]	-890.000	-1.100.000

A-wegen: reductie verbruik [MWh]	-1.450	-1.799
A-wegen: kostprijs realisatie [€]	22.175.000	26.350.000

Het contract waarmee de ombouw van de Natrium lagedruk-verlichting naar led op autosnelwegen werd gerealiseerd, is ondertussen afgelopen. Het nog resterende patrimonium natrium lagedruk lampen zal mee omgebouwd worden in het kader van een nieuwe opdracht die momenteel in voorbereiding is voor de ombouw van verlichtingstoestellen uitgerust met lampen naar led op autosnelwegen (zie antwoord op vraag 5).

Voor wat betreft de gewestwegen, heeft het AWW i.h.k.v. het relanceplan 'Vlaamse veerkracht' begin 2021 een opdracht in de markt geplaatst voor de ombouw van de verlichtingstoestellen uitgerust met lampen naar led (contract VWT/EW/2020/024). Deze opdracht is inmiddels in uitvoering. Voor een stand van zaken, zie ook antwoord op vraag 6.

In afwachting van de uitrol van deze opdracht werden geen andere significante ombouw-projecten op gewestwegen meer uitgevoerd.

5. In de loop van 2023 zal de verlichting op gewestwegen in beheer van AWW in grote getale omgebouwd worden naar led. De totale kostprijs voor de ombouw van alle verlichting in beheer van AWW op gewestwegen bedraagt 84.500.000 euro. Deze ombouw zal in principe eind 2024 gerealiseerd zijn. Er wordt geraamd hiermee een energiebesparing van 35% te realiseren.

Parallel wordt er een nieuwe opdracht voorbereid voor de ombouw van verlichtingstoestellen uitgerust met lampen naar led op autosnelwegen (resterende deel van natrium lagedruk-verlichting, maar voornamelijk natrium-hogedrukverlichting). Hiervoor werd in het GIP 2023 van AWW 25.000.000 euro voorzien. Deze ombouw zal in principe tegen 2027 gerealiseerd zijn. Er wordt geraamd hiermee een energiebesparing van 35% te realiseren.

6. De aanvangsdatum van de opdracht werd vastgelegd op 8 september 2021. De opdrachtnemer heeft vanaf die datum 36 kalendermaanden, hetzij tot 7 september 2024, om de betreffende ombouw te realiseren. Hij kan hierbij zelf de detailplanning bepalen binnen de in het bestek bepaalde randvoorwaarden.

Tot op heden werden volgende activiteiten uitgevoerd:

- voorbereidende studies en werken:
Momenteel zijn er 1102 van de 1168 installaties waarvoor de studies in uitvoering zijn.
- Ontwikkelen koppeling tussen de lokale apparatuur voor afstandsbeveiliging die samen met het led toestel wordt geplaatst, en het centraal afstandsbeveiligingssysteem Edison in het Verkeerscentrum. Deze koppeling laat toe om o.a. de geïnstalleerde armaturen vanop afstand te bewaken en aan te sturen.
- Controle van de aangeboden verlichtingstoestellen zowel op vlak van lichtsterkte als op vlak van behuizing (coating van de toestellen);
- Ombouw op het terrein: het startschot vond plaats in Limburg op 3 november 2022. Voor de overige provincies zal de ombouw ter plaatse starten vanaf midden maart 2023.

7. De uitvoeringstermijn van de opdracht voor het verleden van de gewestwegen bedraagt 36 kalendermaanden. Bijsturing is op dit moment niet aan de orde.

8. Bovenop de reeds gerealiseerde besparingen i.h.k.v. de ombouw van natriumlagedruklampen op autosnelwegen naar led (zie antwoord op vraag 4) mikt het AWV met enerzijds de ombouw van verlichting op gewestwegen en anderzijds de resterende ombouw van verlichting op autosnelwegen op een jaarlijkse besparing (t.o.v. de periode voor de ombouw) van 17 GWh/jaar.

Aan de huidige elektriciteitsprijzen komt dit overeen met een besparing van ongeveer 6.500.000 euro.